

'Wie gaat er nu nog naar Oekraïne?'

Oekraïne kan de talrijke voordelen van haar niet EU-lidmaatschap als Europees land volop uitspelen. Wij ervaren nog altijd dat de zaken daar, ter plekke, het best worden aangepakt. De transparantie en de verdere democratisering van Oekraïne zal zich eerder voltrekken door een betere effectiviteit op de

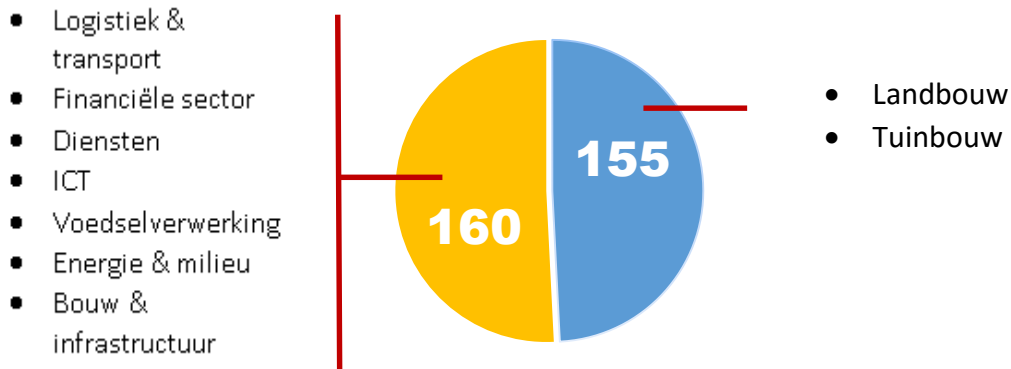
werkvloer dan door de enkele associatieparagrafen over respect voor mensenrechten, rechtsstaat en democratie. Oekraïners schrijven mee ons Europees toekomstverhaal. Dat zegt Luc Pysson, voorzitter van de Oekraïense Handelskamer VZW.

De Handelskamer brengt nog altijd regelmatig ondernemers naar Oekraïne en zal dat ook in de toekomst blijven doen. Voor import, voor export en voor investeringen. Ons hoor je niet klagen over Oekraïne. Wij ervaren nog altijd dat de zaken daar, ter plekke, het best worden aangepakt. Oekraïne kan daar haar talrijke voordelen van haar niet EU-lidmaatschap als Europees land volop uitspelen, binnen de op 1 januari 2016 in werking getreden Deep and Comprehensive Free Trade Areas DCFTA-overeenkomst die de kern is van het EU-Oekraïne associatieverdrag.

Ook Flanders Investment and Trade, Brussels Invest and Export en Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements Etrangers (AWEX) trekken dit jaar gezamenlijk van 18 tot 23 september naar Kyiv (het Russische "Kiev" in het Oekraïens), Cherkassy en Poltava. Het wordt een groepszakenreis voor de landbouw- en andere sectoren. Nederland was er van 15 tot 17 maart nog met een gevarieerde delegatie uit de land- en tuinbouw, voedingsindustrie, logistiek en infrastructuur - 29 ondernemingen in totaal. Onder leiding van Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Lilianne Ploumen. Vijftien ondernemingen stonden op

de Agro Animal Show van 10 tot 12 februari, 37 op de Flower Expo van 12 tot 14 maart, ook in Kyiv. De aardappelboeren waren daar in grote getale op 25 maart.

315 actieve Nederlandse ondernemingen in Oekraïne

Nederlandse bedrijven? De Nederlandse regering kreeg toch maar met de hakken over de sloot toestemming van de Tweede Kamer om het associatieverdrag, dat provisioneel was overeengekomen in november 2014, te heronderhandelen met de Europese partners? Een meerderheid van de Nederlanders had dat verdrag op 6 april tijdens een referendum toch verworpen? Nederland wou toch bevestigd zien dat er van alles mis is met Oekraïne: “Een verdeeld land van Oekraïens en Russisch sprekenden, in oorlog met Rusland, fascistoïde-antisemitische nationalistes aan de macht in Kiev, onwezenlijk rijke oligarchen die het parlement en de regering in hun machtsgreep houden, veel corruptie, geen hervormingen, en die Oekraïners zullen ons overspoelen met het afschaffen van de visumplicht en dat associatieakkoord.”?

Er loopt wel een en ander verkeerd in Oekraïne. Moet je het land daarom mijden? Nederlandse én Vlaamse bedrijven geven het antwoord: “nee”.

Het land is verdeeld maar niet tussen Oekraïens en Russisch sprekenden, niet tussen west en oost. Je kan al moeilijk een rechte scheidslijn tussen de twee trekken.

Het mooiste Oekraïens wordt gesproken in Poltava, en dat is voorbij Kyiv en de Dnjepr, in het oosten. Het Oekraïense natiebewustzijn mag altijd het sterkst aanwezig zijn geweest in het westen maar het was er zeker niet toe beperkt. In de buurt van Dnjepropetrovsk heb ik de meest overtuigde Oekraïens-nationalistische aanhangers ontmoet. Dnjepropetrovsk ligt op minder dan 200 km van het oorlogsfront, waar gevochten wordt tegen de Russische separatisten. Die nationalistes zijn daar niet naar toe getrokken voor de oorlog: ze wonen daar al generaties. De Russische invasie heeft alleen maar de patriottische eenheid van heel Oekraïne versterkt, van Oekraïens én Russisch sprekenden. Daartussen moet je geen verdeeldheid zoeken.

'De Russische invasie heeft de patriottische eenheid van heel Oekraïne versterkt'

De verdeeldheid in Oekraïne is niet horizontaal maar verticaal: tussen de regering enerzijds en de mensen anderzijds. Tussen de leiders en de lijdens. In alle lagen van de Oekraïense bevolking is er grote vraag naar democratie en hervormingen. In de politieke machts-scenari's is dat nog anders. Het Sovjetsysteem werd er destijds ingeramd en is zelfs na 25 jaar nog niet verdwenen: niet in het handelen en niet in het denken. De machtsblokken, niet alleen van de oligarchen maar ook van bijvoorbeeld de farmaceutische lobby, vinden gemakkelijk steun in het comfort van de dinosaurussen uit de bureaucratie. Ambtenaren blijven in de "obojma" (Russisch eufemisme voor "in omloop") van het administratief apparaat. Ze stijgen of dalen in de pikorde naargelang wie als minister en (vele) viceministers zijn aangeduid en blijven (meestal) meedraaien. Diensthoofden durven na de verkiezingen wel eens onvindbaar zijn en als je nog eens moet langsgaan voor je dossier moet de onderhandeling opnieuw gestart worden. Doordat de verkiezingen elkaar snel opvolgen is hun voornaamste zorg hoe zij hun inkomsten, liefst onmiddellijk, passief kunnen verhogen. Niet dat het systeem niet kan veranderd worden: straffen op corruptie, ontslagen en salarisverhogingen zullen er wel deel van moeten uitmaken.

'De verdeeldheid in Oekraïne is niet horizontaal maar verticaal'

Met de recente val van Premier Arseni Jatsjienok en het verdwijnen van de buitenlandse ministers uit de regering zou er gevaar zijn voor de jonge hervormingen en de pas opgezette anti-corruptie-maatregelen in Oekraïne. Vanuit de anti-corruptie-bezweering werden buitenlandse politici aangesteld: bijvoorbeeld de in de VS geboren Natalie Jaresko als Minister van Financiën, de Litouwer Aivaras Abromavicius als Minister van Economie en de Georgiër Aleksander Kvitashvili als Minister van Volksgezondheid. Zij verkregen hiertoe de Oekraïense nationaliteit. De gevestigde belangen en de lobbyisten zouden minder vat hebben op die buitenlanders. Maar die buitenstaanders zijn uit de regering moeten verdwijnen, de ene al wat vlugger dan de andere. Zij waren mogelijk belangrijk voor het IMF en voor de Europese leiders, maar zij kregen geen beweging in het apparaat. Nu heeft President Petro Porosjenko zijn grip op de regering gevoelig vergroot. In de eerste plaats met de benoeming van premier Volodymyr Grojsman die had aangegeven dat hij het begrepen heeft toen hij

nog als parlamentsvoorzitter zei: "Ik moet jullie zeggen: jullie moeten jullie allen schamen die in 24 jaar aan het volk niet de mogelijkheid hebben gegeven om te leven als mensen en jullie moeten jullie schamen over wat jullie hier maar zitten te kletsen. Ik zal jullie laten zien wat het is om de staat te besturen"

Volodymyr Grojsman (courtesy Government of Ukraine)

Voor hij in november 2014 parlamentsvoorzitter werd was Grojsman acht jaar burgemeester van Vinnytsja geweest. Vinnytsja is een stad van 350.000 inwoners, 250 km ten zuidwesten van Kyiv. Het is de stad waar Petro Porosjenko recent nog zijn grootste chocoladefabriek heeft gebouwd als deel van zijn Roshen zoetwarenconglomeraat en waar hij herhaaldelijk is verkozen als afgevaardigde voor het nationaal parlement (niettegenstaande hij er nooit gewoond heeft, maar zijn vader had er al grote invloed). Het is ook de stad waar Einsatzgruppe C tijdens de Tweede Wereldoorlog 28.000 Joden heeft vermoord. Joden hadden al sinds de 14de eeuw in Vinnytsja een geschikte handelsstad gevonden. President Porosjenko, eerste minister Grojsman en minstens twee andere ministers uit de nieuwe regering hebben Joodse afkomst. Grojsman maakt daar geen geheim van. Niet dat Joden in een Oekraïense regering zo uitzonderlijk zijn. De vorige premiers Jatsjenok en Mykola Azarov zijn ook Joden al kwamen ze er minder openlijk voor uit, sinds het onderscheid tussen "burgerschap" ("gromadjanstvo") en "etniciteit" ("natsionalnist") uit het paspoort is verdwenen. Het is gewoon een publiek geheim dat ze uit Joodse families komen en joods getrouwd zijn. Etnische afkomst is voor Oekraïners belangrijker dan burgerschap: ze bepaalt tot welke groep je behoort. Aan de etnische ordening worden niet automatisch racistische bedenkingen geknoopt. Joden hebben sinds mensenheugenis deel uitgemaakt van de Oekraïense samenleving. Velen weten dat bepaalde vooraanstaanden Joods zijn maar stellen er zich geen verdere vragen bij. In Oekraïne wijst iedereen voortdurend de rijke oligarchen met de vinger na maar nauwelijks iemand verwijt twee van de drie rijksten, Viktor Pintsjoek, schoonzoon van ex-president Leonid Koetsjma, en Ihor Kolomoisky, oud-gouverneur van de Dnjepropetrovsk regio, hun Joodse "etniciteit". Beiden mogen deel uitmaken van een zeer rijke elite maar die elite is daarom nog niet Joods en bovendien klein. Het grote deel van de Oekraïense Joden is arm. De "alia", de terugkeer van de joden naar hun historische thuisland, is nog altijd aan de orde, en wordt aangemoedigd door Israël. De Joodse elite zorgt wel voor de arme Joden, met regelmatige maaltijdvoorzieningen en andere bijstand. Het Menora-centrum van Kolomoisky in Dnjepropetrovsk is een begrip op dat vlak.

'Joden hebben sinds mensenheugenis deel uitgemaakt van de Oekraïense samenleving'

Ihor Kolomoisky (courtesy TV 112.ua)

Toch wel merkwaardig voor een land waarvan volgens Moskou regering en parlement antisemitisch zijn. Misschien ligt de verklaring voor de oudtestamentische mantel der liefde wel in wat de interreligieuze en interculturele rabbijn (en bekend van “De Slimste Mens”), Aaron

Malinsky hierover zegt: “Zij zijn ook de reden waarom Rusland het land niet onder de voet gelopen heeft.” Wat een onontgonnen handels- en investeringspotentieel hebben wij trouwens niet met de joodse gemeenschap in Antwerpen. Zij hebben gedeelde wortels en vele contacten in Oekraïne. Op de vlucht Brussel – Kyiv kom je ze regelmatig tegen. Kolomoisky komt regelmatig naar Brussel, vanuit Genève, voor een bezoek aan zijn Belgische filialen. Oekraïne lijkt efficiënter gebruik te maken van zijn minderheden dan wij. Malinsky: “Ik wil mee een positieve actie ondernemen daarrond. Oekraïne hoort cultuurhistorisch bij het Westen, ook vanuit Joods historisch perspectief. Er is zeer veel potentieel, ook met betrekking tot de oligarchen. Smettelooos zijn ze zeker niet, maar als je hen wegneemt stuikt het land direct in elkaar. We zouden veel mooie en interessante projecten kunnen bewerkstelligen met deze contacten. Het zou interessant zijn mocht de nieuwe, jonge Volodymyr Grojsman hier komen. We kunnen dat samen organiseren en ik zal zorgen dat de joodse gemeenschap hem met de nodige eer ontvangt.”

[‘Tijd voor een forum met Grojsman of Kolomoisky in Antwerpen’](#)

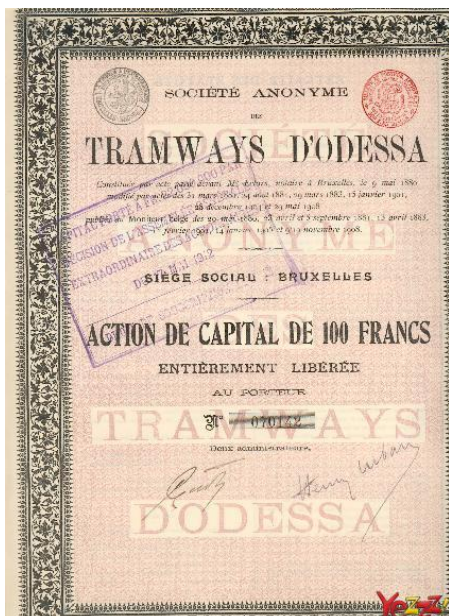

Grojsman werd eerste minister en niet Mikheil Saakashvili, oud-president van de republiek Georgië en nu gouverneur van de “oblast” (regio) Odessa. Nochtans had hij gewerkt aan het ontslag van Jatsjenoe. Hij vormt voor Petrosjenko de grootste bedreiging bij de volgende presidentsverkiezingen (naast de onvermijdelijke oud-premier Julia Timosjenko). Petrosjenko zal proberen Saakashvili’s kandidatuur voor te zijn en hem het leiderschap van zijn partij aanbieden. Saakashvili zal weigeren.

Mikheil Saakashvili (courtesy Mikheil Saakashvili)

Hij gaat voor het hoogste ambt met één belangrijk programmapunt: anti-corruptie. Hij had al een anti-corruptie-NGO “Movement for Purification” opgericht waarvan het gerucht liep dat hij er een nieuwe politieke partij wou van maken (wat hij ontkent). Van zijn efficiënte corruptie-aanpak kan hij adelbrieven voorleggen. In Odessa zijn zijn bevoegdheden te beperkt om echt een verschil te maken, al laat hij niet na waar mogelijk zijn beproefde politiek ook daar toe te passen: ontslagen bij de overheid, aannemen van jonge werkkrachten (waaronder opvallend veel vrouwen), hard optreden tegen elke zweem van corruptie en moderniseren van de mobiliteit. Je kan veel zeggen over het democratisch gehalte, zelfs machtsmisbruik, van Saakashvili, maar niemand hield voor mogelijk wat hij in Georgië heeft verwezenlijkt op het vlak van de bestrijding van de corruptie. Zijn onvoorspelbare “bulldozer”-stijl zie je bij heel wat succesvolle Oekraïense ondernemers. Hij ziet zichzelf als Oekraïner en niet alleen omdat hij als enige nationaliteit nog de Oekraïense heeft: hij heeft in Kiev zijn legerdienst vervuld, hij is afgestudeerd van de Taras Sjevtsjenko Universiteit in Kiev (waar hij bevriend was met Porosjenko) en hij was naar eigen zeggen “erg actief in beide populaire Maidanopstanden, zowel in 2004 als in 2013-2014”. Het IMF wil hij buiten: “Voor ons zou het ideaal zijn als het IMF hier buiten bleef. Wij trokken het IMF terug uit Georgië binnen een jaar. Het IMF is als een chirurg. Wanneer je een pleister op je vinger nodig hebt, zegt het, laten we je hele hand afhakken. Waarom een omslachtige pleister?”. De media smult ervan en het publiek lust het. Nadat Saakashvili was aangesteld in mei 2015 als gouverneur bracht hij heel wat leden van zijn Georgische ploeg naar Oekraïne, zoals de huidige Oekraïense nationale politiechef Khatia Dekanoidze, de eerste viceminister van Binnenlandse Zaken Eka Zguladze, die eenzelfde positie had in de Georgische regering, en Gizo Uglava, de tweede in rang van het Oekraïense anti-corruptiebureau, die in Georgië ook al de op een na hoogste aanklager was. Dat Nationale Anti-Corruptie Bureau van Oekraïne (NABOe) heeft al enkele parlamentsleden-zakenleiders-bankiers aangepakt en in beschuldiging gesteld.

'Ontslagen bij de overheid, aannemen van jonge werkkrachten, hard optreden tegen corruptie en moderniseren van de mobiliteit'

Saakashvili erkent het belang van moderne mobiliteit in een door grootschalige corruptie van douane-, surveyor-, haven-, stads- en oblastambtenaren én een complexe etnische mix beïnvloede, internationale havenregio. Een oblast met niet alleen de haven en de stad Odessa maar ook de havens van Ilyichivsk, Yuzhny en Izmajil.

Tramways d'Odessa 1908

Dirk Lauwers van de UGent Mobiliteit en Ruimtelijke Planning, heeft enkele jaren geleden, in samenwerking met de Nationale Polytechnische universiteit van Odessa en met steun van het Samenwerkingsfonds van de Vlaamse Overheid, de studie “Capacity building and tools for Urban Mobility Planning for Odessa City” uitgewerkt. In afspraak heeft de Oekraïense Handelskamer nu een aantal “tools” en een overzicht van de Belgische transportinvesteringen in Odessa aan Saakashvili voorgelegd met de vraag om in september van dit jaar een Masterclass met conferentie van de UGent rond moderne mobiliteit in Odessa te willen openen en steunen (met bemiddeling van zijn echtgenote, Sandra Roelofs, in Zeeuws-Vlaanderen).

'Masterclass en conferentie mobiliteit met Saakashvili in Odessa'

Saakashvili was meteen gewonnen om er een Vlaamse/Antwerpse mobiliteits- en logistieke missie en een forum voor bestuurders van andere Oekraïense havensteden aan te koppelen. De Handelskamer voor Oekraïne heeft met burgemeester Oleksandr Senkevych van Mykolaiv een facilitaire overeenkomst gemaakt waardoor, met Europese en Vlaamse overheden en Vlaamse bedrijven, “slimme stad”-concepten zullen worden geïmplementeerd, ook op het mobiliteitsvlak. Soortgelijke overeenkomsten voorziet de Oekraïense Handelskamer met andere, nieuw verkozen burgemeesters van de partij “Samopomich” (zelfredzaamheid), waarvan de leider, Andrii Sadovyi, burgemeester van Lviv is.

De Handelskamer voor Oekraïne heeft met lokale Kamers van Koophandel en Industrie overeenkomsten afgesloten die meer toegespitst zijn op de noden van hun leden-bedrijven. Begin april 2016 werd een heel belangrijke gemaakt met de Kamer van Dnjepropetrovsk, waarmee dit jaar nog een handelsmissie richting Benelux wordt opgezet.

De goede introducties van de Oekraïense Handelskamer bij ook grote Oekraïense bedrijven uit de voedsel bewerkings-, farmaceutische, bouw- en voertuigensectoren en lokale overheden zijn er mede gekomen door onze samenwerking met Kyiv Mohyla Business School (kmbs). Veel van onze contacten hebben daar gestudeerd. Voor kmbs organiseren wij verschillende kennismakingsreizen waarbij Oekraïense leiders niet alleen in blijvend contact worden gebracht met bedrijven en overheidsorganisaties hier, maar hier ook nog een verdere academische training krijgen. Daarvoor doen wij beroep op de Vlerick Business School. Voor de netwerking klopt de Handelskamer voor Oekraïne aan bij Unizo Internationaal en de Vlaamse clusters van innoverende bedrijven. Telkens staat voorop: geen grotere maar betere productie (waardoor bedrijfsmiddelen zoals HR, grondstoffen en energie niet meer zo overmatig worden ingezet), innovatie, milieu én inspraakdemocratie voor een aangename en gemotiveerde werkvloer. Kleine en middelgrote ondernemingen genereren de meeste banen en inkomsten. Wij proberen aan te tonen dat hoge normen aanhouden de positie van de groeiende massa van deze bedrijven alleen maar versterkt.

'Voor Kyiv Mohyla Business School organiseren wij kennismakingsreizen'

De Handelskamer voor Oekraïne heeft uitdrukkelijk aandacht voor de basis van de verandering. Voor de in Kyiv gevestigde “School for Entrepreneurship and Leadership MBA for Kids” werken wij een “Basis Camp 2016” in Vlaanderen uit, met interactieve, lerende bedrijfs- en projectbezoeken in Brussel en Gent. Wij worden hierin gesteund door FOD Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel, de Vlaamse overheid, de ambassades, Katholiek Onderwijs Vlaanderen en Vlerick.

'De Handelskamer heeft aandacht voor de basis van de verandering'

In Vlaanderen is belangstelling voor Oekraïne. Velen willen civiel- en bedrijfsmatig helpen om Oekraïne “uit het sociaaleconomische moeras te trekken”. Zoals auteur en NV-A-woordvoerder Joachim Pohlmann verder aangeeft: “Voor een betere Europese toekomst moeten we nadenken hoe wij onze waarden kunnen verspreiden in de ons omringende landen, die voor een groot deel onze stabiliteit en veiligheid bepalen. Als

we daarin slagen, winnen we automatisch aan soortelijk gewicht op de grote jongens in Azië”. Wij kunnen in Oekraïne “ons Europees toekomstverhaal schrijven”.

Maidan

'Onze waarden en normen in onze buurlanden bepalen voor een groot deel onze stabiliteit en veiligheid'

Oekraïne heeft dezelfde joods-christelijke traditie, Europese verlichtingswaarden en democratische basisingesteldheid als wij. Hun muzische en literaire traditie is mogelijk zelfs meer uitgewerkt. Vergeet de tegenstelling Byzantium/Rome. De geschiedenis heeft deze met de twee “Maidan”-manifestaties ingehaald. De samenleving in Oekraïne lijkt op de onze, ontwikkelt zich zoals de onze. De verspreiding van het “acquis communautaire” gebeurt volop door persoonlijke contacten en het internet. Oekraïners zijn met besef van familie, culturele traditie, identiteit en normen opgevoed. Goed opgevoed én goed opgeleid. Vrouwen en mannen. Een Oekraïense ingenieur heeft maar een half woord nodig waar je voor een instructie enkele duizenden kilometers verder al een handboek moet schrijven. En de recent afgestudeerde Oekraïense ingenieur spreekt vandaag zijn talen. Wij hebben een tekort aan hoogopgeleide ingenieurs, Oekraïne een overschot. Van het soort dat de schepen, de tanks, de vliegtuigen en de raketten van de Sovjet-Unie maakte. Oekraïne heeft van de meest getalenteerde en innovatieve ICT-specialisten. Ze zwermen uit over de hele wereld maar ze blijven meestal werken vanuit Oekraïne.

Oekraïne heeft honderden universiteiten en wetenschappelijke instituten, de ertsen, de hulpstoffen, de materialen, de grond. Het is de beste grond die van “de Oekraïne” (met “de”, zoals het deelgebied van de USSR werd aangeduid) de graanschuur van de Sovjet-Unie maakte. Midden juni 2016 zal in Brussel nog, aan de hand van Belgische, Nederlandse en Oekraïense getuigenissen, uitvoerig aandacht worden besteed aan de Oekraïense landbouwinfrastructuur en -opportuniteiten.

'Oekraïners zijn goed opgevoed én goed opgeleid'

Als wij ze voldoende kansen geven is er geen reden dat de Oekraïners hun land zouden verlaten. Er zijn bijna 1,4 miljoen vluchtelingen sinds in 2014 de Russen de Krim annexeerden en de oorlog in het oosten uitbrak, maar het blijven uitzonderingen die naar de EU komen. Wij moeten Oekraïne natuurlijk helpen met haar veiligheid. De oorlog met Rusland heeft al 9.333 doden en meer dan 20.000 gewonden gekost (Verenigde Naties). “Zachte macht kan niet zonder harde macht” (Joachim Pohlmann), onze Oekraïense Handelskamer heeft daar begrip voor. Zij is begin dit jaar ingegaan op de vraag van UkrOboronProm (Oekraïense Defensie Industrie) naar militair-technische samenwerking met België: op het Oekraïense Defensie en Veiligheid Forum 2016 van 18 en 19 februari in Kyiv heeft de Handelskamer 33 Belgische bedrijven voorgesteld.

'Zachte macht kan niet zonder harde macht'

De Handelskamer voor Oekraïne waakt over het “straight” karakter van haar contacten voor export, import en investeringen door de handels- en investeringspartners te monitoren en te selecteren. Door te bezoeken, rond te kijken en te luisteren. Door er te blijven, nu al 25 jaar. De Club-Bruggeling Peter Vanhecke, die sinds begin 2008 permanent in Oekraïne werkt, daar jarenlang het staatsbedrijf Ukrnafta heeft geleid en nu een private equity investeringsgroep rond zich heeft verzameld, stelt het duidelijk: “Om te slagen in Oekraïne moet je er geworteld en ter plekke aanwezig zijn. Als het maar fly-in fly-out business is, pak je het verkeerd aan.” Op de keper beschouwd gaat het natuurlijk zoals steeds en overal over beslagen en vertrouwenswaardige mensen die een goederen- en dienstenstroom willen tot stand brengen en in stand houden met goede producten. Daarbij vertrouwen ze best niet te veel op Rusland -, VS- of EU-subsidies. De transparantie en verdere democratisering van de hiërarchische maatschappij zal zich eerder voltrekken door een betere effectiviteit van de werkvloer nodig voor die duurzame handel dan door de enkele associatieparagrafen over respect voor mensenrechten, rechtsstaat en democratie.

'Het gaat over beslagen en vertrouwenswaardige mensen'

Wij kunnen Oekraïne helpen met het aanpassen van hun producten, diensten en aanpak voor EU-handel en investeringen, maar wij moeten vooral aanvaarden dat Oekraïne een volwassen natie is met verantwoordelijke mensen, die trots zijn op land en taal, en eigen, serieuze bedrijven. “Het is geen soort provincie van Rusland. Al zijn er gelijkenissen met Rusland, Oekraïne is anders.” (Vanhecke).

Chumak-traders dreven tot het einde van de 19de eeuw al voor vele eeuwen succesvol hun ossenwagens over het gebied van het huidige Oekraïne, met zout dat geruild werd tegen andere goederen. Van oudsher wordt in Oekraïne velerlei geproduceerd: barnstenen sieraden, staal, steenkool, uranium, glas, hout, linnen,

zuivel, honing, graan, maïs- en zonnebloemolie ,... .

Chumakken in de Oekraïense steppe (courtesy S. Wojciechowski)

Het ziet ernaar uit dat het Europees parlement en een voldoende aantal EU-lidstaten de afschaffing van de visumplicht voor Oekraïners die maximaal negentig dagen naar de EU reizen, zullen goedkeuren. Het zal alleen maar onze doelstellingen ten goede komen en als iedereen zijn werk goed doet zal de afschaffing van deze visumplicht België niet opzadelen met te veel immigranten. Alle Oekraïners in België die ik ken hebben zich vlug en goed aangepast. Velen hebben verantwoordelijke professionele functies opgenomen. En wie met immigratie bezig is zal het niet ontgaan zijn dat het hoofd van de Vlaamse dienst Diversiteitsbeleid, Alona Lyubayeva, van Oekraïense origine is en in Kyiv haar masterdiploma heeft behaald (nadien nog studies aan de KULeuven).

'Oekraïners schrijven mee ons Europees toekomstverhaal'

De auteur is voorzitter van de Belgian-Ukrainian Chamber of Commerce / Chamber of Commerce BeNeLux – Ukraine (ukr.cham@mail.be)